

श्री साईबाबा लोक प्रबोधन कला महाविद्यालय, वडणे.

राज्यशास्त्र विभाग (Department of Political Science)

विषय :- महाराष्ट्राचे राजकारण व ग्रामीण विकास

(राज्यशास्त्र विषय संदर्भात - क्षेत्रीय कार्य)

सत्र - 2022 : 2023 क्षेत्रीय कार्य – अहवाल (Field Work - Report)

राजकीय समाजीकरण ही अशी प्रक्रिया आहे ज्याद्वारे व्यक्ती शिकतात आणि वारंवार एक राजकीय दृष्टीकोन तयार करतात ज्याद्वारे शक्ती कशी व्यवस्था केली जाते आणि त्यांच्या सभोवतालचे जग कसे आयोजित केले ; त्या धारणा, त्या बदल्यात, ते कोण आहेत आणि ते ज्या राजकीय आणि आर्थिक संस्थांमध्ये राहतात त्यामध्ये त्यांनी कसे वागले पाहिजे याच्या व्यक्तीच्या व्याख्येला आकार देतात आणि परिभाषित करतात. भूमिका आणि विचारधारा: हा "विकासात्मक प्रक्रियेचा अभ्यास आहे ज्याद्वारे सर्व वयोगटातील लोक आणि किशोरवयीन लोक राजकीय आकलन, वृत्ती आणि वर्तन प्राप्त करतात. या प्रक्रियेत शाळा, माध्यमे आणि राज्य यांचा मोठा प्रभाव आहे. म्हणूनच महाविद्यालयीन परिसरातील नागरिकांचे राजकीय सामाजिकरण किती झाले याचे मूल्यमापन विद्यार्थ्यांनी क्षेत्रीय कार्य केले. महाविद्यालयातील 20 विद्यार्थ्यांनी राज्यशास्त्र विभागाद्वारे क्षेत्रीय कार्य अंतर्गत 100 प्रश्नावलीच्या माध्यमातून ग्रामीण भागातील जनतेचे राजकीय सामाजिकरण बाबत विविध प्रश्नांद्वारे माहितीचे संकलन केले. त्या माहितीचे तालिकीकरण व माहितीचे विश्लेषण केले आहे.

सारणी क्र. 1 : तुमचा आमदार कोणत्या पक्षाचा आहे ?				
काँग्रेस - 20	राष्ट्रवादी काँग्रेस - 08	शिवसेना- ठाकरे -11	भाजप - 57	शिवसेना - शिंदे - 04
सारणी क्र. 2 : तुमचा आमदार कोणत्या पक्षाचा आहे ?				
असमाधानकारक - 07	समाधानकारक - 36	चांगले - 35	खूप छान - 04	उत्कृष्ट - 18
सारणी क्र. 3 : तुमच्या गावातील प्रमुख समस्या कोणती ?				
अवैध धंदे व गुन्हेगारी - 23	पिण्याचे पाणी - 16	पांधण रस्ते - 38	बेरोजगारी - 18	इतर - 05
सारणी क्र. 4 : तुमच्या गावातील पदाधिकारी समस्यांकडे लक्ष देतात काय ?				
लक्ष देतात - 24	कधी कधी देतात - 48	प्रभावी पदाधिकाऱ्यांचा अभाव - 15	लक्ष देत नाही - 13	
सारणी क्र. 5 : तुमच्या गावात विविध कार्यक्रम, स्पर्धा, खेळ इत्यादींचे आयोजन केले जाते काय ?				
कधी कधी होतात - 51	नियमित होतात - 31	होत नाही - 14	सांगता येत नाही - 04	
सारणी क्र. 6 : तुमच्या गावात शासनाच्या विविध योजना राबविल्या जातात काय ?				
काही योजना - 57	सर्वच योजना - 24	योजना राबविल्या जात नाही - 09	माहित नाही - 10	
सारणी क्र. 7 : तुम्हाला कोणत्या पक्षाची भूमिका आवडते ?				
काँग्रेस - 18	राष्ट्रवादी काँग्रेस - 29	शिवसेना- ठाकरे -18	भाजप - 31	शिवसेना - शिंदे - 04
सारणी क्र. 8 : महाराष्ट्रातील भाजप व शिवसेना (शिंदे) सरकारचे कार्य कसे आहे ?				
असमाधानकारक - 18	समाधानकारक - 45	चांगले - 22	खूप छान - 06	उत्कृष्ट - 09
सारणी क्र. 9 : महाराष्ट्रातील 2024 च्या विधानसभा निवडणुकीमध्ये कोणत्या पक्षाचे सरकार येईल ?				
महाविकास आघाडी (काँग्रेस, राष्ट्रवादी काँग्रेस व शिवसेना- ठाकरे) - 56	यूती (भाजप व शिवसेना - शिंदे) - 44			
सारणी क्र. 10 : शिवसेना संस्थापक स्व. बाळासाहेब ठाकरे यांचा वारसा पुढे कोण चालवू शकतो ?				
उध्दव ठाकरे - 49	राज ठाकरे - 21	एकनाथ शिंदे - 14	यापैकी नाही - 02	माहित नाही - 14

वडणे ग्रामीण परिसरातील 23 % लोकांना अजूनही आपला आमदार कोण आहे हे माहित नाही. मात्र आमदारच्या कार्याबाबत नागरिकांमध्ये जागृतता असून 57% लोक आमदारच्या कार्यावर आनंदी आहे. ग्रामीण भागातील शेतातील पांधण रस्ते, अवैध धंदे, गुन्हेगारी आणि बेरोजगारी ह्या प्रमुख समस्या 79% दिसून येतात. ग्रामीण भागातील 61% राजकीय पदाधिकारी गावातील समस्यांबाबत उदासीन दिसून येतात.

गावामध्ये प्रबोधनात्मक विविध कार्यक्रमांच्या आयोजनाची गरज दिसून येते. शासनाच्या विविध योजनांची माहिती ग्रामीण भागातील जनतेपर्यंत पोहचविणे आवश्यक आहे. या परिसरामध्ये राष्ट्रवादी काँग्रेस आणि भाजपचा प्रभाव दिसून येतो. महाराष्ट्रातील सरकारच्या कार्यावर जनता समाधानी दिसून येते. परंतु 2024 च्या निवडणुकीमध्ये महाविकास

आघाडीच्या बाजूनी 56% लोक दिसून येतात. आणि शिवसेना संस्थापक स्व. बाळासाहेब ठाकरे यांचा वारसा उध्दव ठाकरे पुढे चालवू शकतात असे 49% लोक म्हणतात.

वरील विश्लेषणावरून ग्रामीण भागातील जनतेचे समाजिकरण घडून येत आहे परंतु त्यातील काही अडथळ्यांसाठी विविध उपक्रमाच्या माध्यमातून स्थानिकस्तरावर जनजागृतीची नितांत आवश्यकता आहे.

महाविद्यालयातील विद्यार्थी क्षेत्रीय कार्य करतांना

			
कु.दर्शना कि. शिवरकर	कु. स्वाती इंद्रपाल सुपारे	प्रफुल प्रभाकर शिंदे	सचिन विनायक कोळसे
			
कु.संजिवनी व. मानकर	कु. रुचता वा. वेले	कु. कल्याणी ग. कुमरे	कु. स्नेहल व. कामटकर

श्री साईबाबा लोक प्रबोधन कला महाविद्यालय, वडणे. तालुका – हिंगणघाट, जिल्हा – वर्धा
राज्यशास्त्र विभाग (Department of Political Science)

क्षेत्रीय कार्य (Field Work) विषय :- महाराष्ट्राचे राजकारण व ग्रामीण विकास

(राज्यशास्त्र विषयाचा अभ्यासक्रमाचा एक भाग म्हणून क्षेत्रीय कार्य)

सहभागी विद्यार्थी – सत्र 2022-23

Sr. No.	Student Name	Class	Mobile No	Participated Student Signature
1	KU. HARSHADA WAMANRAO MAHAJAN	B. A. II	7620743254	H. Harshada
2	KU. RUCHITA RAVINDRA WELE	B. A. II	8530569231	R. Wele
3	KU. DIVYABHARTI DEVIDAS AWCHAT	B. A. II	9539238649	D. D. Awchat
4	KU. KIRAN SUBHASH MANAKAR	B. A. II	9309293808	K. Manakar
5	KU. DARSHAN KISNAJI SHIVARKAR	B. A. II	8010678740	D. K. Shivarkar
6	KU. MONALI BALKRUSHNA LADAKE	B. A. II	9370441190	M. Ladake
7	KU. SANJIVANI VILAS MANKAR	B. A. II	9359982657	S. V. Mankar
8	SACHIN VINAYAK KOLSE	B. A. II	9637243451	S. V. Kolse
9	OUM SANAJAY NAKSHANE	B. A. I	9579394577	O. M. S. N. K. Shanne
10	KU. JAYSHRI GHANSHYAM CHOUDHARI	B. A. III	9322187667	J. G. Chaudhari
11	KU. ACHAL VILASRAO CHOUDHARI	B. A. I	9325148984	A. V. Chaudhari
12	KU. SNEHAL SUNIL AWCHAT	B. A. II	9421815826	S. S. Awchat
13	KU. HEMLATA VINOD TIJARE	B. A. II	9322175877	H. Tijare
14	KU. SONAL WASUDEV DODAKE	B. A. I	9309096526	S. Dodake
15	KU. SIMA BANDUJI KHANDALAKR	B. A. I	9699547823	S. Banduji
16	PRAFUL PRABHAKAR SHINDE	B. A. I	8080866020	P. P. Shinde
17	KU. SWATI INDRAPAL SUPARE	B. A. I	9322704316	S. Supare
18	KU. SNEHAL VIJAYRAO KAMATKAR	B. A. I	9699051601	S. Kamatkar
19	KU. SHAMAL SHRAVAN ADE	B. A. I	8766860161	S. S. Ade
20	KU. KALYANI GANAPATRAO KUMRE	B. A. I	9579987572	K. G. Kumre

दिनांक : 10 / 03 / 2023